

Dún na nGall

Donegal

Straitéis Chultúir agus
Chruthaitheachta 2018–2022

Culture and Creativity
Strategy 2018–2022

Ábhar

Contents

Teach Solais Fhánada: Ceann de na Tithe
Solais is mó clú in Éirinn agus pointe sár-
radhairc ar Shlí an Atlantaigh Fhiáin
Grianghraif: Collette Beattie
*Fanad Lighthouse: One of the Great
Lighthouses of Ireland and a discovery
point on the Wild Atlantic Way.*
Photograph: Collette Beattie

-
- 1 Réamhrá an Chathaoirligh
Cathaoirleach's foreword
  - 2 Réamhrá an Phríomhfeidhmeannaigh
Chief Executive's foreword
  - 3 An Cultúr agus an Chruthaitheacht i nDún na nGall
Culture and Creativity in Donegal
  - 4 Fís Éire Ildánach do Dhún na nGall
The Creative Ireland Vision for Donegal
  - 5 Luachanna Éire Ildánach i nDún na nGall
The Creative Ireland Values in Donegal
  - 6 Na Tosaíochtaí Straitéiseacha do Dhún na nGall
The Strategic Priorities for Donegal
  - 7 Cur i bhFeidhm in 2018
Implementation in 2018
-

1

Réamhrá an Chathaoirligh

Cathaoirleach's foreword

MAR CHATHAOIRLEACH AR Chomhairle Contae Dhún na nGall, is mian liom fáilte a chur roimh Straitéis Chultuir agus Chruthaitheachta Dhún na nGall, 2018–2022.

Forbraíodh an straitéis seo tar éis comhairliúchán fairsing poiblí. Tá sé ceadaithe ag an Choiste um Beartais Straitéiseacha agus ina dhiaidh sin ag an Chomhairle iomlán. Dá bhí sin, tacaímse agus na Comhaltaí Tofa uile, le seachadadh na straitéis seo ag an Chomhairle i gcompháirtíocht le heagraíochtaí, pobail agus daoine aonair eile i réimsí amhail an cultúr, an chruthaitheacht, an t-oideachas, an turasóireacht agus an gnó.

I m'aitheasc tionscnamh, tharraing mé aird ar réimsí a gcreidim ina leith gur féidir agus gur chóir tacaíocht a thabhairt dóibh. Ina measc siúd, airíodh obair lenár gcomharsana is cóngaraí maidir le cur chuige Réigiún an Iarthuaiscirt i leith na forbartha. Tá mé sásta go bhfuil caidreamh ládir oibre ann idir meitheal cultúir Chomhairle Contae Dhún na nGall agus Comhairle Chathair Dhoire agus Cheantar an tSratha Báin agus gur ceann de ghníomhartha 2018 é comhthionscadal píolótach um fhobairt lucht éisteachta/féachana arb é is aidhm leis staidéar Eorpach a dhéanamh amach anseo i gcomhar le compháirtithe breise. Tharraing mé aird i m'aitheasc chomh maith ar ár ndaoine fáilteacha, ar ár dtránná áille, agus ar ár láithreacha stáiriúla den chéad scoth.

Gné eile ar tarraigíodh aird air ná flúirse an chultúir shaibhir ó thaobh na hoidhreachta, na teanga agus an cheoil thraidiúnta, rud a chreidim atá mar ghné uathúil díolacháin ag Dún na nGall. Agus an méid sin ceoltóirí cumasacha áitiúla againn, creidim go bhfuil an deis ag Dún na nGall Coláiste Sármhaintheasa sa cheol traidisiúnta a bhunú a d'fhéadfadh daoine a mhealladh ó gach cearn den domhan.

Déanfaidh Meitheal Cultúir áitiúil Éire

AS CATHAOIRLEACH OF Donegal County Council, I welcome the Donegal Culture and Creativity Strategy 2018 – 2022.

The Strategy has been developed following extensive public consultation. It was endorsed by the Strategic Policy Committee and subsequently by full Council. Hence, I and all the Elected Members, support the Council's delivery of this strategy in partnership with other organisations, communities and individuals in areas such as culture, creativity, education, tourism and business.

In my inaugural speech, I highlighted areas I believe could and should be supported. These included working with our near neighbours on a North West Region approach to development. I am pleased the working relationship between the culture staff of Donegal County Council and Derry City & Strabane District Council is strong and that one of the 2018 actions is a joint pilot audience development project, with a view to a future European study with additional partners. Also highlighted in my speech was our welcoming people, our fantastic beaches, and our outstanding historical sites.

A further highlight mentioned is our rich abundance of culture in terms of heritage, language and traditional music which I believe to be Donegal's unique selling point. With so many talented local musicians, I believe Donegal has an opportunity to establish a College of Excellence in traditional music which could attract people from all over the world.

The local Creative Ireland Culture Team will co-ordinate the delivery of this Culture and Creativity Strategy. This team includes the Culture Divisional Manager, Senior Executive Librarians, the Arts Officer, the Regional Cultural Centre Director, the Museum Curator, the Archivist, and the Heritage Officer, all of

Ildánach comhordú ar sheachadadh na Straitéis Cultúir agus Cruthaitheachta seo. Ar an fhloireann sin tá Bainisteoir na Rannóige Cultúir, Leabharlannaithe Feidhmiúcháin Sínsearacha, an tOifigeach Ealaón, Stiúrthóir an Ionaid Cultúir Réigiúnaigh, Coimeádaí an Mhúsaem, an Cartlannaí, agus an tOifigeach Oidhreachta, agus tá gach duine acu ina mbaill de Rannóg Cultúir na Comhairle. Tháinig an Oifig Fiontair Áitiúil (OFA) le chéile leis an Chomhairle le déanaí agus oibríonn sé chun tacú le fiontraithe cruthaitheacha tríd an chlár dar teideal An Cóstá Cruthaitheach. Déanfaidh Tionscadal Diaspóra Dhún na nGall, faoi cheannas an OFA, ceangal leis an chlár Éire Ildánach. Ina dteannta siúd, tá áit ag Oifig Scannánaíochta na Comhairle, ag Oifigeach Forbartha na Gaeilge agus ag an Oifigeach Caomhantais ar an Mheitheal Cultúir, a bhfuil an Stiúrthóir Seirbhise, Joe Peoples, i gceannas uirthi.

whom are part of the Council's Culture Division. The Local Enterprise Office (LEO) recently joined the Council and works to support creative entrepreneurs through the Creative Coast programme. The Donegal Diaspora Project, led by the LEO, will also connect with Creative Ireland. The Council's Film Office is also represented on the team with the Oifigeach Forbartha Gaeilge and the Conservation Officer completing the Culture Team, which is led by Director of Service Joe Peoples.

The Unthanks ón tsraith RCC Live 2007-2017
Grianghráf: John Soffe
The Unthanks from RCC Live 2007-2017
Photograph: John Soffe

Tá Dún na nGall báite sa chultúr agus sa chruthaitheacht. Is féidir an léiriú cultúrtha a bheith inláiimhsithe nó doláimhsithe agus is féidir teacht air san ealaín charraige réamhstairiúil, i gciорcail liag, sna taibhealaíona agus sna hamharc-ealaíona, san ailtireacht, sa litríocht, i scannáin agus sna tionscaill chruthaitheacha. Cuireann ár gcultúr saolta agus neamhshaolta ár luachanna, ár gcreidimh agus ár mianta mar phobal in iúl. Cuireann sé ár mbraistint féiniúlachta agus ár n-ómós áite in iúl agus fionn sé daoine agus áiteanna ina chéile. Is próisis idirghníomhacha iad an cultúr agus an chruthaitheacht agus cuirtear in iúl iad trínár dtírdhreacha fisiciúla agus cultúrtha agus i struchtúr agus i stíl mhaireachtála ár sochaí. In éineacht leis an acmhainn dhothomhaiste seo tá freagracht i gceist ó thaobh í a bhainistiú, a chosaint agus a chur chun cinn, a chothú, agus a todhchaí a chinntiú, trí dheiseanna a chruthú agus a thapú, gan aon bhaic chun srian a chur ar an chruthaitheacht agus ar an tsamhláiocht ar nithe iad sin a bhfuil clú orainn mar gheall orthu ar fud an domhain.

Tá síul agam go mbeidh an léiriú amach anseo chomh huallmhianach agus chomh samhláioch céanna agus níl aon amhras ach go ndéanfaidh an tionscnamh Éire Ildánach tuilleadh forbartha ar an timpeallacht trínaí féidir rath a theacht ar an chultúr agus ar an chruthaitheacht i nDún na nGall.

Donegal is steeped in culture and creativity. Cultural expression can be tangible and intangible and can be found in prehistoric rock art, stone circles, performance and visual arts, architecture, literature, film and the creative industries. Our material and non-material culture communicates our values, beliefs and aspirations as a society. It informs our sense of identity and sense of place and intertwines people and place. Culture and creativity are dynamic processes that receive expression in our physical and cultural landscapes and in the structure and way-of-life of our society. This immeasurable resource brings with it a responsibility to manage, protect and promote, to nurture, and to ensure its future, with opportunities created and taken up, with no barriers to restrain the creativity and imagination for which we are world renowned.

I hope future expression will be equally ambitious and imaginative and have no doubt the Creative Ireland initiative will further develop the environment within which culture and creativity can flourish in Donegal.

Cllr Gerry McMonagle
Cathaoirleach
Donegal County Council

An Chathaoir Scéalaíochta i
Leabharlann Phobail Bhealach
Féich/Shrath an Urláir
Grianghráif: Paul McGuckin
*The Storytelling Chair in Twin
Towns Community Library*
Photograph: Paul McGuckin

2

Réamhrá an Príomhfheidhmeannaigh

Chief Executive's Foreword

TÁ BONN DAINGEAN faoi infheistiú Chomhairle Contae Dhún na nGall sa chultúr agus sa chruthaitheacht. Ceapadh an chéad Leabharlannaí Contae sa bhliain 1922 agus ó shin i leith tá forbairt déanta ag an Chomhairle ar a shaineolas gairmiúil faoi na hEalaíona agus faoin Oidhreacht, agus ar a shaineolas faoi leabharlanna poiblí. Tugtar tacaíocht chomh maith don Oifig Fiontair Áitiúil, don Oifig Scannánaiochta agus do Rannóg na Gaeilge. Tá cuid mhór tionscadal mórsclá seachadta ag an Chomhairle, lena n-áirítear Inspiring Readers, Lámha na Staire agus HeriCoast atá ar siúl faoi láthair. Sna pleannanna straitéisearcha Cultúr: Fís Straitéisearch do Sheirbhísí Cultúr 2016–2020 agus Dún na nGall Cruthaitheach: Plean Straitéisearch Gnáomhaíochta don Fhiontraíocht Chruthaitheach i nDún na nGall (2015), in éineacht le Plean Oidhreachta Chontae Dhún na nGall, leagtar amach treo straitéisearch na Comhairle ar treo é atá ag teacht leis na chíúg cholún de chuid Éire Ildánach.

Creideann an Chomhairle gur gealltanás i dtreo an contae a bheith níos sláintíúla, níos sásta, níos saibhre agus níos rathúla é nuair a dhéantar infheistiú sna healaíona, sa chultúr, san oidhreacht agus sa teanga. Faoi 2020, tá muid ag iarráidh go láidreofaí cál Dhún na nGall mar cheannaire sa chultúr trínár ngealltanás i leith é a fhorbairt.

Tháinig forbairt iontach ar infraestruchtúr cultúr an Chontae faoi úinéireacht an phobail le 35 bliana anuas. Le tuilleadh infheistíocha breise ón Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta tríd an Sruth Caipitil Ealaíon agus Cultúir, in éineacht le hinfeistiú ó Chomhairle Contae Dhún na nGall, cumasófar forbairt agus nua-aoisíú roinnt de na háiseanna seo sna blianta atá le teacht agus feabhsófar an t-eispéireas do thaibheoirí agus don lucht éisteachta/féachana araon.

DONEGAL COUNTY COUNCIL'S investment in culture and creativity is firmly established. The first County Librarian was appointed in 1922 and since then the Council has developed its professional expertise in Arts and Heritage as well as in public libraries. Also supported are the Local Enterprise Office, the Film Office and Rannóg na Gaeilge. The Council has also delivered numerous large scale projects including *Inspiring Readers*, *Hands of History* and currently *HeriCoast*. The strategic plans *Cultúr: A Strategic Vision for Cultural Services 2016 – 2020* and *Creative Donegal: A Strategic Action Plan for Creative Entrepreneurship in Donegal (2015)*, along with the County Donegal Heritage Plan, set out the Council's strategic direction which is complementary to the five pillars of Creative Ireland.

The Council believes that to invest in arts, culture, heritage and language is a commitment to a healthier, more fulfilled, prosperous, successful county. By 2020, we want Donegal's reputation as a leader in culture to be strengthened by our commitment to its development.

The County's publicly owned cultural infrastructure has developed remarkably over the past 35 years. Additional further investment by the Department of Arts, Heritage, Regional, Rural and Gaeltacht Affairs through the Arts & Culture Capital Stream, along with Donegal County Council, will enable several of these facilities to develop and modernise in the coming years and will enhance the experience for performers and audiences alike.

International, national and local funding streams are an essential element of delivering on Donegal's culture and creativity plans, including those set out in this Creative Ireland programme. The streamlining of policy is a further essential element of creating a

Tá sruthanna maoinithe idirnáisiúnta, náisiúnta agus áitiúil ina gcuid riachtanach de sheachadadh a dhéanamh ar phleananna cultúr agus cruthaitheacha Dhún na nGall, lena n-áirítear iad siúd atá leagtha amach sa clár seo Éire Ildánach. Tá sruthlíníú polasaí ina chuid riachtanach den obair a ghabhann le timpeallacht inbhuanaithe a chruthú don chultúr agus don chruthaitheacht. Tá fóram cruthaithe ag Éire Ildánach ina bhféadtar díospóireacht, plé agus cinníti a dhéanamh.

Tá sé beartaithe go mbeidh an léiriú a dhéanfar amach anseo ar ár gcultúr agus ar ár gruthaitheacht chomh huallmhianach agus chomh samhláioch is a bhí sé go dtí seo. Tá an cultúr mar dhlúthchuid dár bhféiniúlacht i nDún na nGall. Is tríd an chultúr a dhéanann muid léiriú agus ceiliúradh ar cé muid mar phobal ilchineálach, traidisiúnta agus nua-aimseartha. Is cultúr ar leith amach is amach é cultúr Dhún na nGall. Mar a dúirt Stiúrthóir na Comhairle Ealaíon ag seoladh an chláir chomórtha 10 mbliana de chuid an Ionaid Chultúrtha Réigiúnaigh i mí Iúil seo caite "tá muid inár gcoáin i gcontae atá lán foinni chruthaithigh".

Cuireann an Chomhairle an-fháilte roimh an tionscnamh Éire Ildánach, rud a chuideoidh leis an Chomhairle tuilleadh forbartha a dhéanamh ar an timpeallacht inar féidir leis an chultúr agus leis an chruthaitheacht leanúint lena rath agus leanúint le tacaíocht a thabhairt don fhorbairt chultúrtha, shóisialta agus gheilleagrach i nDún na nGall.

sustainable environment for culture and creativity. Creative Ireland has created a forum within which debate, discussion and decisions can be enabled.

It is intended that the future expression of our culture and creativity will be as ambitious and imaginative as it has been to date. Culture is a part of who we are in Donegal. Through it we express and celebrate who we are as a diverse, traditional and modern people. Donegal culture strikes a unique beat. To quote the Director of the Arts Council at the Regional Cultural Centre's 10 year anniversary programme launch at the Regional Cultural Centre last July "we live in a county imbued with a creative impulse".

The Council very much welcomes the Creative Ireland initiative which will help the Council to further develop the environment within which culture and creativity can continue to flourish and continue to support cultural, social and economic development in Donegal.

Seamus Neely
Chief Executive
Donegal County Council

3

An Cultúr agus an Chruthaitheacht í gContae an Dhún na nGall

Culture and Creativity in Donegal

TÁ OIDHREACHT LUACHMHAR cultúr ag Dún na nGall ina n-áritear seandálaíocht, bailiúchán mhúsaeim agus chartlainne, ailtireacht, teanga agus litriocht, chomh maith le cultúr comhaimseartha beoga sna healaíona fiseacha i réimsí na scannánaíochta, na dtaibhealaíon agus na bhfféilte. Tugtar achoimre san aiste seo ar fhairsinge agus ar dhoimhneacht an chultúir agus na cruthaitheachta san am atá caite agus san am atá ann inniu, rud a chruthaíonn ardán ládir don am atá le teacht, agus a leagann amach an timpeallacht dhinimiciúil agus shíorthraitheach inar féidir rath a theacht ar an chultúr agus ar an chruthaitheacht áitiúil. Díritear san aiste thuairisciúil seo ar na réimsí is mó a bhaineann le hábhar chlár Éire Ildánaigh agus tá ailt ghearráann faoin infreastreachtúr, faoin oidhreacht, faoin stair, faoin litríocht, faoi na taibhealaíona, faoi na hamharc-ealaíona, faoin cheardaíocht, faoi scannáin, faoi na meáin dhigiteacha agus faoi fhéilte.

Tá forbairt shuntasach tagtha ar infreastreachtúr cultúrtha an chontae le 30 bliain anuas. Tá áiseanna faoi úinéireacht an phobail ann amhail Músaem Chontae Dhún na nGall, An Dún Riabhach, Teach agus Gailearaí Ghléibe, Ionad Ealaíon na Mainistreach, Amharclann an Ghrianáin, Ionad Cultúrtha Réigiúnach, Amharclann Ghaoth Dobhair, Cartlanna Chontae Dhún na nGall, agus an Lárleabharlann (agus lónra leabharlann nua ar fud an Chontae), atá ag obair i gcomhar le lónra áiseanna neamhspleácha agus a d'fhorbair an pobal, amhail Ionad Ealaíon Bhalor, An Gailearaí, An tSean-Bheairic, Teach na mBocht i nDún Fionnachaidh, Músaem Muirí Inis Eoghain, An Chrannóg, Ionad Cois Locha, Áislann Chill Chartha, agus áiseanna eile nach iad.

Cruthaíonn ár n-oidhreacht ómós áite, athdhearbháinn sí ár mbraistint féiniúlachta,

COUNTY DONEGAL SHARES a rich cultural heritage of archaeology, museum and archival collections, architecture, language and literature, with a vibrant contemporary culture of visual arts, film, performing arts and festivals. This essay outlines the breadth and depth of Donegal's cultural and creative past and present, which creates a strong platform for the future, and which outlines the dynamic and constantly evolving environment within which local culture and creativity can thrive. The descriptive essay focuses on the areas most relevant to the Creative Ireland programme and includes short pieces on infrastructure, heritage, history, literature, performing arts, visual arts, crafts, film, digital media and festivals.

The county's cultural infrastructure has developed significantly over the past 30 years. Publicly owned facilities such as Donegal County Museum, Fort Dunree, Glebe House and Gallery, Abbey Arts Centre, An Grianán Theatre, Regional Cultural Centre, Amharclann Ghaoth Dobhair, Donegal County Archives, and Central Library (and a network of new libraries across the County), work in-tandem with a network of independent and community developed facilities such as Balor Arts Centre, An Gailearaí, An tSean Bheairic, Dunfanaghy Workhouse, Inishowen Maritime Museum, An Crannóg, Ionad Cois Locha, Áislann Chill Chartha, and others.

Our heritage creates a sense of place, reaffirms our sense of identity, reinforces the character of our towns and villages, inspires our artists, invokes our diaspora and engages people of all ages. Donegal is home to one of the largest concentrations of vernacular buildings in Ireland. Formal architecture receives expression in the streetscapes of towns and villages, industrial heritage and estate houses. Despite

atreisíonn sí caractar ár mbalfe agus ár sráidbhailte, spreagann sí ár n-ealaíontóirí, spreagann sí ár ndiaspóra, agus meallann sí daoine de gach aois. Tá an dlús is mó foirgneamh dúchasach in Éirinn ann i nDún na nGall. Cuirtear an ailtireacht fhoirmíúil in iúl i sráid-dreacha na mbalfe agus na sráidbhailte, san oidhreacht thionscláioch agus i dtithe eastáit. In ainneoin brúnna leanúnacha forbartha, tá tirdhreacha cumhachtacha inaitheanta fós ann, amhail Cnoc Fola agus a bhallaí aonair, eibhir, cloiche singile. Faoin talamh, os cionn na talún agus faoin uisce, tá os cionn 3,400 séadchomhartha seandálaíochta aitheanta a thugann chun cuimhne ar bhealach follasach an sochá agus modhanna maireachtála a bhí ann romhainn. Is fianaise iad an fhliúirse gnáthóig agus speiceas fiadhúlra sa chontae ar cháilíocht thírdhreach fisiceach Dhún na nGall, go háirthe sna 46 Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta, sna 26 Limistéar faoi Chosaint Speisialta, sna 14 Limistéar Oidhreacht Nádúrtha, sa 10 nAnaclann Dúlra, sa 6 Thearmann Éanlaithe Fiáine, sa 4 láthair boghaigh Ramsar, agus i bpáirc Náisiúnta Gleann Bheatha. Taobh istigh agus taobh amuigh de na limistéir seo, cuireann an oidhreacht nádúrtha le fiántas an tirdhreacha s'agáinn, Slí an Atlantaigh Fhiáin, agus is é atá mar bhonn don aitheantas a fuair an contae in 2017 ón National Geographic mar an áit is cùlálair ar domhan.

Is fianaise ar stair Dhún na nGall é an oidhreacht inláimhsithe agus dholáimhsithe atá mar oidhreacht chultúrtha ag an Chontae. Bhí tionchar ag Colmcille agus ag na Ceithre Máistrí ar chúrsa na staire, ní amháin i nDún na nGall, ach san Eoraip chomh maith. Bhí tionchar buan ag Imeacht na nIarlaí agus ag Plandáil Uladh ar thírdhreach agus ar thraigisiúin an Chontae. Bhí Dún na nGall ar thús cadhnaíochta

sustained development pressures, evocative and signature landscapes such as Bloody Foreland with its single, granite dry-stone walls survive. Below ground, above ground and underwater, over 3,400 known archaeological monuments are a tangible reminder of past societies and ways-of-life. The abundance of wildlife habitats and species in the county testify to the quality of Donegal's physical landscape not least of all in the 46 Special Areas of Conservation, 26 Special Protection Areas, 14 Natural Heritage Areas, 10 Nature Reserves, 6 Wildfowl Sanctuaries, 4 Ramsar wetland sites and Glenveagh National Park. Within and outside these areas, the natural heritage provides a wildness to the character of our landscape, the Wild Atlantic Way and forms the basis of the county's recognition in 2017 as National Geographic's coolest place on the planet.

The history of Donegal is evidenced by the wealth of tangible and intangible heritage which forms the cultural inheritance of the County. Colmcille and the Four Masters influenced the course of history not just in Donegal but within Europe. The impact of the Flight of the Earls and the Ulster Plantation has had lasting impact on the landscape and traditions of the County. Donegal was in the forefront of the Irish Cultural Revival, while the legacy of both emigration and partition can still be witnessed today.

Archaeological sites, buildings, artefacts, archives and cultural traditions bear testimony to Donegal's rich and varied past and are preserved and promoted through the hard work and dedication of a wide variety of community and state organisations throughout the region. The County Donegal Historical Society has worked to preserve and record the history of the County since 1946 and throughout Donegal other local history groups are actively engaged in the promotion of their local heritage and

in Athbheochan Chultúrtha na hÉireann, agus is féidir oidhreacht na himirce agus na críochdheighilte a fheiceáil go fóill inniu.

Is fianaise iad láithreán seandálaíochta, foirgnimh, déantáin, cartlanna agus traidisiúin chultúrtha ar stair shaibhir ilgħnéitheach Dhún na nGall agus déantar iad a chaomhnú agus a chur chun cinn trí obair chrua agus trí dhíograis raon leathan eagraíochtaí pobail agus Stáit ar fud an réigiún. Tá obair déanta ag Cumann Staire Chontae Dhún na nGall chun caomhnú agus taifeadhadh a dhéanamh ar stair an Chontae ó 1946, in áiteanna ar fud Dhún na nGall tá grúpaí áitiúla eile staire gníomhach i mbun cur chun cinn a dhéanamh ar a n-oidhreacht agus a gcultúr áitiúil. Tá lónra músaem agus ionad oidhreachta ann a oibríonn lena bpobail áitiúla chun an stair agus cultúr ábhartha a ndúichí féin a chosaint.

Oibríonn Músaem Chontae Dhún na nGall chun caomhnú agus ceiliúradh a dhéanamh ar chuimhne phobail an chontae trí dhéantáin a bhaineann le stair Dhún na nGall a bhailíú, a thaifeadhagh agus a léirmhíniú. Is é freagracht na Seirbhise Cartlainne ná ábhair chartlainne a bhaineann le stair agus cultúr uathúil an Chontae a chaomhnú, a fháil agus a dhéanamh inrochtana. Eagraíonn na Seirbhísí Músaeim agus Cartlainne raon leathan taispeántas agus imeachtaí i rith na bliana, chomh maith le seirbhísí for-rochtana a sholáthar, amhail ceardlanna scoile, pacáistí oideachais, seisiúin athchuimhne agus léachtáit.

Tá traidisiún láidir litríochta i nDún na nGall, i mBéarla agus i nGaeilge. Téann scríbhneoirí Dhún na nGall siar chuig na hamanna taifeadta is luaithe, agus d'fhéadfai a rá gurb é Colmcille an phearsa liteartha is luaithe i stair an Chontae. Ba phearsa thábhachtach liteartha é Mícheál Ó Cléirigh a raibh ionchur mór aige in Annála na gCeithre

culture. There is also a network of museums and heritage centres who work with their local communities to safeguard the history and material culture of their own localities.

Donegal County Museum works to preserve and celebrate the communal memory of the county by collecting, recording and interpreting artefacts related to the history of Donegal. The remit of the Archives Service is to preserve, acquire and make accessible archives relating to the County's unique history and culture. The Museum and Archives Services organise a wide variety of exhibitions and events throughout the year as well as providing outreach services such as schools workshops, educational packs, reminiscence sessions and lectures.

Donegal is home to a rich literary tradition, in both English and Irish. Donegal writers go back to the very earliest recorded times with Colmcille arguably the earliest literary figure in the County's history. Mícheál Ó Cléirigh was a key literary figure who contributed significantly to the *The Annals of The Four Masters*. Poets William Allingham of Ballyshannon and Frances Browne of Stranorlar were both leading lights of the 19th century English literary scene and an annual Allingham Festival takes place in Ballyshannon in November. Biographical writings, in both languages, are prevalent in the modern manifestations of the tradition, most notably, Míci Mac Gabhann and Seosamh Mac Grianna in the Irish language, and the writings of Patrick MacGill and of Peadar O'Donnell in English. Both MacGill and O'Donnell are celebrated in annual events. Donegal County Council's Dámhann an Ghleanna, the home of poet Cathal Ó Searcaigh, serves as a focus for writing in the Irish language.

Donegal has had a public library service for 95 years. While the service has changed dramatically from the first branch in Lifford

Máistrí. Ba réaltaí móra i saol liteartha Béarla an 19ú Céad iad na filí William Allingham as Béal Átha Seanaidh agus Frances Browne as Srath an Urláir, agus reáchtáltear Féile Allingham i mí na Samhna gach bliain i mBéal Átha Seanaidh. Tá scríbhneoireacht bheathaisnéiseach, sa dá theanga, an-choitianta i léiriú nua-aimseartha an traidisiúin, go háirthe Míci Mac Gabhann agus Seosamh Mac Grianna sa Ghaeilge, agus saothair Patrick MacGill agus Peadar O'Donnell sa Bhéarla. Déantar ceiliúradh ar MacGill agus ar O'Donnell ag imeachtaí bliantúla. Tá Dámhann an Ghleanna ann, ar le Comhairle Contae Dhún na nGall é agus arb é baile an fhile Cathal Ó Searcaigh é, agus feidhmíonn sé mar fhócas don scríbhneoireacht sa Ghaeilge.

Tá seirbhís leabharlainne poiblí ag Dún na nGall le 95 bliana anuas. Cé go bhfuil athrú suntasach tagtha ar an tseirbhís ó oscláidh an chéad bhrainse i Leifear in 1922, tá leabharlanna fós go mór i lár an aonaigh i gcás ceiliúradh ar an chultúr agus ar an chruthaitheacht áitiúil agus náisiúnta. Spás cultúrtha atá iontu, áit chruinnithe do dhaoiné agus smaointe, ina gcrutháitear deiseanna chun saol an phobail a fheabhsú, agus tá siad ar oscailt agus inrochtana do chách. Is bealach iad chun úsáid chruthaitheach a bhaint as am fóillíochta tríd an léitheoireacht agus chun paisean a fhorbairt don léitheoireacht agus don tuiscint ar an litríocht, chomh maith le rochtain ar na healaíontóirí a chur chun cinn. Is taca iad leabharlanna do chomhchuimhne Dhún na nGall agus tá bailiúchán thart ar 65,000 ítim ann sa Lárleabharlann, agus, chomh maith leis sin, ta bailiúchán níos lú ann i leabharlanna brainse ar fud an chontae. Tá an bailiúchán staire, stair an dúlra, seandálaíochta, oidhreachta agus cultúir seo faoi Léann Dhún na nGall á chur le chéile thar achar blianta fada agus tá sé ag fás go leanúnach gach bliain. Is éard atá sa leabharlann

in 1922, libraries are still a major focus for the celebration of local and national culture and creativity. They are a cultural space, a meeting place for both people and ideas, creating opportunities to enhance community life, open and accessible to all. They provide an outlet for the creative use of leisure time through reading and developing a passion for reading and literary appreciation, as well as promoting access to the arts. Libraries also support the collective memory of Donegal with a collection of circa 65,000 items housed at the Central Library, and with smaller collections in branch libraries across the county. This Donegal Studies collection of history, natural history, archaeology, heritage and culture has been built up over the decades and continues to grow each year. The library is a repository of works by many medieval and early modern writers of note such as John Colgan from Carndonagh whose works *Acta Sanctorum* and *Triadas Thaumaturgae Acta* published in the 17th century are the oldest books in the collection. Through the Libraries Ireland network, Donegal libraries provide a single access to over 15 million items of stock in over 330 library branches across the country. The library service also provides free access to library members to a huge range of online resources.

Donegal is home to a performing arts sector which enjoys national and international recognition. The county is especially strong in the areas of theatre, music and spectacle. Donegal is implicitly associated with the plays of Frank McGuinness and the late Brian Friel, whose works have been performed on stages throughout the world. An Grianán Theatre Letterkenny opened in 1999 is the county's leading performing arts venue and drama producing house. It enjoyed a strong association with Brian Friel and has produced many of his best loved plays, including *Translations*, *Dancing*

ná stór saothar le mórán scríbhneoirí suntasacha meánaoiseacha agus nua-aoise luaithe, amhail John Colgan as Carn Domhnach a bhfuil a chuid saothar Acta Sanctorum agus Triadas Thaumaturgæ Acta, a foilsíodh sa 17ú haois, ar na leabhair is sine sa bhailíúchán. Tríd an lónra Leabharlanna Éireann, cuireann leabharlanna Dhún na nGall rochtain aonair ar fáil ar 15 mhilliún ítim stoic i mbreis agus 330 brainse leabharlainne ar fud na tíre. Cuireann an tseirbhís leabharlainne rochtain saor in aisce ar fáil do bháill leabharlann ar réimse ollmhór acmhainní ar líne.

Tá earnáil taibhealaíon ann i nDún nGall a bhfuil aitheantas náisiúnta agus idirnáisiúnta faigthe aici. Tá an contae an-láidir go háirithe i réimsí na hamharclannaíochta, an cheoil agus na dtaispeántas. Tá Dún na nGall ceangailte go daingean le drámaí Frank McGuinness agus Brian Friel, nach maireann, ar scribhneoirí iad a bhfuil léiriú déanta ar a gcuid saothar ar stáitsí ar fud an domhain. Osclaíodh Amharclann an Ghrianán i Leitir Ceanainn in 1999 agus is é an priomhionad taibhealaíon agus léirithe drámaí sa chontae é. Bhí baint láidir aige le Brian Friel agus tá mórán dá dhrámaí is mó tóir léirithe ann, lena n-áirítear Translations, Dancing at Lughnasa agus Aristocrats. I measc na gcomplachtaí eile atá bunaithe i nDún na nGall, agus a bhfuil scónna amharclainne á leiriú ar bhonn gairmiúil agus leathghairmiúil acu, tá Balor Rep Theatre, Workhouse Theatre agus Dark Daughter Productions. Tá mórán grúpaí drámaíochta rathúla pobail agus grúpaí drámaíochta rathúla Gaeilge ann sa chontae le fada an lá.

Tá baint shonrach ag Dún na nGall, in Éirinn agus thar lear, le traidisiún bríomhar sainiúil ceoil, amhránaíochta agus damhsa. Mar gheall ar an phoiblíocht idirnáisiúnta a fhagheann taibheoirí Dhún na nGall amhail

at Lughnasa and Aristocrats. Other Donegal-based companies, producing theatre shows on a professional and semi-professional basis, include the Balor Rep Theatre, Workhouse Theatre and Dark Daughter Productions. There are many long established and successful community drama groups and Irish drama groups in the county.

Donegal is intrinsically associated, at home and abroad, with a vibrant and distinctive tradition of music, song and dance. The international exposure afforded to Donegal artists such as Clannad, Enya, Daniel O'Donnell and Altan, as well as to others with strong Donegal connections – Maighréad, Tríona and the late Mícheal Ó Dómhnaill, Donal Lunny, Paddy Glackin and Na Casadaigh – has focused much attention on the traditional music and song of the county. The commercial success of the county's leading musicians and singers owes much to its rich heritage of traditional music. Traditional song from the Donegal Gaeltacht has developed a particularly strong reputation.

Raidió na Gaeltachta and Ealaín na Gaeltachta continue to provide vital support to Irish language traditional song, while facilities such as An Crannóg in Gaoth Dobhair and An tSean Bheairic ar an An Fhál Carrach have become focal points for the ongoing promotion of the tradition. A strong network of branches of Comhaltas Cheoltoirí Éireann throughout the county, promote all aspects of the music, song and dance tradition, through education programmes and the provision of performance opportunities by way of céilís, fleadhanna and regular monthly seisiúnacha. Cairdeas na bhFidiléirí (the Donegal Fiddlers Association) has played a vital role since its inception in the early 1980s, in the support and promotion of fiddle playing in the Donegal tradition.

Clannad, Enya, Daniel O'Donnell agus Altan, agus taibheoirí eile a bhfuil ceangail láidre acu le Dún na nGall – Maighréad agus Tríona Ní Dhómhaill, agus Mícheál Ó Domhnaill, nach maireann, Dónal Lunny, Paddy Glackin agus Na Casadigh – tugadh mórán airde ar cheol agus ar amhránaíocht thraigisiúnta an chontae. Is de bharr oidhreacht shaibhir an cheoil thraigisiúnta atá an oiread ratha trúchtála ar na ceoltóirí agus ar na hamhránaithe is mó chun tosaigh sa chontae. Tá clú speisialta láidir forbartha ag amhránaíocht thraigisiúnta Ghaeltacht Dhún na nGall.

Tá Raidió na Gaeltachta agus Ealaín na Gaeltachta ag leanúint de thacaíocht ríthábhachtach a chur ar fáil don amhránaíocht thraigisiúnta Ghaeilge, agus tá aíseanna amhail An Chrannóg i nGaoth Dobhair agus an tSean-Bheairic ar an Fhál Charrach i gcroílár chur chun cinn leanúnach an traidisiúin. Tá lónra láidir brainsí de chuid Chomhaltas Ceoltóirí Éireann ann ar fud an chontae agus déanann siad gach gné den traidisiún ceoil, amhránaíochta agus damhsa a chur chun cinn trí chláir oideachais agus trí dheiseanna taibhiúcháin a chur ar fáil ar mhodh céilithe, fleáonna agus seisiúin mhíosúla rialta. Bhí ról ríthábhachtach ag Cairdeas na bhFidiléirí ó bunáodh é go luath sna 1980í ó thaobh tacú le fidhléireacht i dtraidisiún Dhún na nGall agus cur chun cinn na fidhléireachta sin.

Tá ceol úrnua ar chaighdeán idirnáisiúnta á chruthú sa chontae ag croíghráupa taibheoirí ceoil níos óige atá ag teacht chun cinn. Tá bunú Chompháirtíochta Oideachais Cheoil Dhún na nGall (DMEP) ag BOO Dhún na nGall in 2005 ar cheann de na forbairtí ceoil is suntasaí le blianta beaga anuas. Cuireann DMEP teagasc iarscoile ardchaighdeáin uirlisé agus gutha ar fáil do bhreis agus 850 leanbh agus duine óg ar fud an chontae. Tá 15 ghrúpa taibhiúcháin san áireamh in DMEP, lena n-áirítear Ceolfoireann Óige Dhún na nGall.

New original music of an international standard is being created in the county by a core of emerging younger artists. The establishment of the Donegal Music Education Partnership (DMEP) by Donegal ETB in 2005 is one of the most significant musical developments in recent years. DMEP provide high quality, after school instrumental and vocal tuition to over 850 children and young people throughout the county. DMEP is also home to 15 performing groups including the Donegal Youth Orchestra.

Donegal has been to the forefront in the development of carnival arts and spectacle in Ireland for the past 20 years. Inishowen Carnival Group, the county's longest established company, has participated in the St. Patrick's Day Parade in Dublin every year since 1995 while another Inishowen-based company, LUxe Landscape Theatre, has created and presented their distinctive and imaginative shows throughout Ireland and overseas. The annual Carnival Ballyshannon project (established 2001) culminates in a large scale carnival street parade involving up to 400 participants. Fidget Feet presents Irish Aerial Dance Fest in Letterkenny every summer.

County Donegal has a long and extensive involvement in contemporary visual arts and crafts. The County boasts a number of leading public galleries, arts and crafts studios, and a significant number of individual artists and makers. Donegal has always been an attractive location for artists. A key event was the arrival of leading British painter Derek Hill in the 1950s and the subsequent development of the Tory Island Painters and OPW operated Glebe House and Gallery, Churchill. The main Arts Council funded contemporary art gallery is the Donegal County Council run Regional Cultural Centre Letterkenny, opened in 2007. The County Council has also operated a very successful

Tá Dún na nGall chun tosaigh maidir le forbairt na n-ealaíon carnabhal agus na dtaispeántas in Éirinn le 20 bliain anuas. Tá Grúpa Carnabhal Inis Eoghain, arb é an complacht is sine de chuid an chontae é, tar éis páirt a ghlacadh i ngach Paráid Lá Fhéile Pádraig i mBaile Átha Cliath ó bhí 1995 ann, agus tá complacht eile ann atá bunaithe in Inis Eoghain, is é sin, LUXE Landscape Theatre, agus atá tar éis a sheónna sainiúla agus cruthaitheacha a chruthú agus a léiriú ar fud na hÉireann agus thar lear. Mar chrioch do tionscadal bliantúil Charnabhal Bhéal Átha Seanaidh (a bunaíodh in 2001) bíonn paráid mhór carnabhal sráideann agus suas le 400 rannpháirtí ann. Cuireann Fidget Feet Féile Damhsa Aerga na hÉireann i láthair i Leitir Ceanainn gach samhradh.

Tá baint ag Contae Dhún na nGall leis na hamharc-ealaíona comhaimseartha agus leis an amharc-cheardaíocht chomhaimseartha le fada an lá. Tá sé le maíomh ag an Chontae go bhfuil roinnt gailearaíthe poiblí, stíúideonna ealaíon agus ceardaíochta, agus lón suntasach ealaíontóirí agus déantóirí aonair ann atá chun tosaigh ina réimse. Bhí Dún na nGall i gcónaí ina láthair tharraingteach d'ealaíontóirí. Ba rud an-tábhachtach é teacht an mhór-ealaíontóra Bhriotanaigh, Derek Hill, sna 1950í agus, ina dhiaidh sin, forbairt Theach agus Gailearaí Gléibe i Mín an Lábáin atá á oibriú ag Ealaíontóirí Oileán Thoraí agus ag Oifig na nOibreacá Poiblí. Is é an príomhghailearaí ealaíne comhaimseartha atá maoinithe ag an Chomhairle Ealaíon ná an tIonad Cultúrtha Réigiúnach atá á rith ag Comhairle Contae Dhún na nGall i Leitir Ceanainn agus a osclaíodh in 2007. Tá clár an-rathúil ealaíne poiblí á réachtáil ag an Chomhairle Contae le blianta fada anuas agus is mar thoradh air sin atá roinnt oibreacá ealaíne buana faoin aer ann sa Chontae. I measc na ngailearaíthe eile atá maoinithe go poiblí

public art programme in recent decades that has resulted in a number of outdoor permanent artworks around the County. Other publicly funded galleries include An Gailearaí, Gaoth Dobhair and Artlink, Fort Dunree, Inishowen. There is also an extensive number of craft initiatives throughout the County including Donegal Craft Village, Local Hands, Ballyshannon and the Donegal Designer Makers network.

The Local Enterprise Office works through its Creative Coast programme to nurture creative entrepreneurship in County Donegal. It has developed clusters in Film and Digital, Fashion and Textiles and Art and Illustration and organised sector-specific training days for cluster members. A new pilot programme called Generate was launched in 2017 to foster business development and job creation. The creative industries played a lead role in the county's Enterprise Week and won three of the four major awards at the Donegal County Enterprise Awards in 2017. The Donegal Film Office acts as the main resource for filmmakers in Donegal and those who wish to film in Donegal from all over the world. Established by Donegal County Council in 2003 to promote the region and to help develop the profile of the county, the Office works in cooperation with Bord Scannán na hÉireann (Irish Film Board) to help filmmakers to find locations, cast and crew, technical services and local service providers. Most recently, the Film Office supported the filming of Star Wars: The Last Jedi at Malin Head, Ireland's most northerly point.

Donegal is home to a rich variety of annual festivals, which are immensely popular with local communities and visitors. Festivals that enjoy national and international profiles include Earagail Arts Festival, Patrick MacGill Summer School, Sea Sessions, Rory Gallagher

áirítear An Gailearaí, Gaoth Dobhair, agus Artlink, An Dún Riabhach, Inis Eoghain. Tá lón fairings tionscnamh ceardaíochta ann ar fud an Chontae freisin, lena n-áirítear Sráidbhaile Ceardaíochta Dhún na nGall, Local Hands i mBéal Átha Seanaidh agus lónra Dhéantóirí Saindearthóireachta Dhún na nGall.

Tríd an chlár dar teideal An Cósta Cruthaitheach, oibríonn an Oifig Fiontair Áitiúil chun an fhiontraíocht chruthaitheach a chothú i nDún na nGall. Tá braislí forbartha aige sna réimsí a bhaineann le Scannánaíocht agus Cúrsaí Digiteacha, le Faisean agus Teicstíl, agus le hEalaín agus Léiriúchán agus tá laethanta oiliúna a bhaineann le hearnálacha sainiúla eagraithe aici do lucht na mbraisí. Seoladh clár nua píolótach dar teideal Generate in 2017 chun an fhobairt gnó agus cruthú fostáiochta a chothú. Bhí ról ceannais ag na tionscaill chruthaitheacha i Seachtain Fiontraíochta an chontae agus bhuaigh siad trí cinn de na ceithre phríomhduais ag Duaiseanna Fiontraíochta Chontae Dhún na nGall in 2017. Feidhmíonn Oifig Scannánaíochta Dhún na nGall mar an phríomhacmhainn do dhéantóirí scannán i nDún na nGall agus dóibh siúd ar fud an domhain ar mian leo scannánú a dhéanamh i nDún na nGall. Bhunaigh Comhairle Contae Dhún na nGall an Oifig in 2003 chun an réigiún a chur chun cinn agus chun cabhrú le prófil an chontae a forbairt, agus oibríonn an Oifig i gcomhar le Bord Scannán na hÉireann chun cabhrú le lucht déanta scannán láithreacha, foireann aisteoirí agus criú, seirbhísí teicniúla agus soláthraithe seirbhísí áitiúla a aimsiú. Le deireanas, thug an Oifig Scannánaíochta tacaíocht do scannánú Star Wars: The Last Jedi ar Chionn Mhálanna, an pointe is faide ó thuaidh in Éirinn.

International Tribute Festival, Scoil Gheimhrídh Ghaoth Dobhair, Ballyshannon Folk Festival, Inishowen International Folksong and Ballad Seminar, Letterkenny Trad Week and Wainfest. Donegal also participates in a range of national celebratory events such as Seachtain na Gaeilge, Bealtaine, Heritage Week and Culture Night. In recent years, Donegal has hosted a number of national, regional and international festival events such as Fleadh Ceoil na hÉireann, An Toireachas, Rincí Uladh/The Ulster Irish Dancing Championships and the Pan Celtic.

The purpose of this essay is to provide a flavour of Donegal's culture and creativity and to state clearly that our intention is to continue to support practitioners and develop the sector for the benefit of current and future society in Donegal.

Tá éagsúlacht shaibhir féilte bliantúla i nDún na nGall a bhfuil an-tóir orthu le pobail áitiúla agus le cuairteoirí. I measc na bhféilte a bhfuil próifil náisiúnta agus idirnáisiúnta acu, tá Féile Ealaón an Earagail, Scoil Samhraíd Patrick MacGill, Sea Sessions, Rory Gallagher International Tribute Festival, Scoil Samhraíd Ghaoth Dobhair, Ballyshannon Folk Festival, Inishowen International Folksong and Ballad Seminar, Letterkenny Trad Week, agus Wainfest. Glactar páirt i nDún na nGall i réimse imeachtaí náisiúnta ceiliúrtha, amhail Seachtain na Gaeilge, Bealtaine, Seachtain Náisiúnta Oidhreachta agus Oíche Chultúir. Le blianta beaga anuas, tá Dún na nGall tar eis roinnt féilte náisiúnta, réigiúnacha agus idirnáisiúnta a reáchtáil, amhail Fleadh Cheoil na hÉireann, An tOireachtas, Rincí Uladh agus an Fhéile Phan-Cheilteach.

Is é cuspóir na haiste seo blaiseadh a thabhairt ar chultúr agus ar chruthaitheacht Dhún na nGall agus a chur in iúl go soiléir go bhfuil rún daingean againn leanúint de thacaíocht a thabhairt do chleachtóirí agus den earnáil a forbairt chun leasa shochaí an lae inniu agus an lae amáracha i nDún na nGall.

Is éard is Cultúr Ceangailte agus Oidhreachta Nádúrtha i dTimpeallacht Thuaidh (CINE) ann ná, tionscadal oidhreachta digiteach chun eispéireas daoine ar láithreacha oidhreachta allamhúigh a athrú go mór. Grianghraif: Skuli Gunnarsson

Connected Culture and Natural Heritage in a Northern Environment (CINE) is a digital heritage project transforming people's experiences of outdoor heritage sites

Photograph: Skuli Gunnarsson

4

Fís Éire Ildánach don Dhún na nGall The Creative Ireland Vision for Donegal

IS É ATÁ i bhfís Éire Ildánach ná go dtabharfar deis do gach uile dhuine a chónaíonn in Éirinn barr a gcumais chruthaithigh a bhaint amach. Is trí bhíthin chuíg cholún Chlár Éire Ildánach atáthar ag dul i dtreo na fise:

Colún 1

Scód a ligean le Cumas na Cruthaitheachta i ngach Leanbh

Colún 2

Bonn a chur faoin gCruthaitheacht i ngach Pobal

Colún 3

Inf heistíocht in Infraestructúr na Cruthaitheachta agus an Chultúir

Colún 4

Na Tionscail Chruthaitheacha: Éire mar Láirionad Barr Feabhas maidir le Léiriúchán na Meán Cruthaitheachta

Colún 5

Clú na hÉireann ar fud an Domhain a thabhairt le chéile

Sainmhíniú Éire Ildánach ar an Chultúr

Na luachanna comhroinnta, na pátrúin iompair, na nósanna agus na cineálacha léirithe ar saintréithe iad de chuid grúpaí éagsúla agus de phobail éagsúla sa tsochaí ag aon tráth áirithe.

Sainmhíniú Éire Ildánach ar an Chruthaitheacht

...go dtagann cumas ó dhúchas agus scileanna foghlamtha i gceist leis: gur ionann an chruthaitheacht agus cumas daoine aonair agus eagraíochta gnáthsmaointeoireacht agus nósanna a shárú de bhíthin na héiríme agus smaointe nua a chruthú a mbíonn fiúntas breise leo don duine.

Tá an rannpháirtíocht agus an rochtain lárnach i bhfís Éire Ildánach. Chun an fhís a fhíorú, tá sé

THE VISION OF Creative Ireland is that every person living in Ireland will have the opportunity to fully realise his or her creative potential. The vision is pursued through the five pillars of the Creative Ireland Programme:

Pillar 1

Enabling the Creative Potential of Every Child

Pillar 2

Enabling Creativity in Every Community

Pillar 3

Investing in our Creative and Cultural Infrastructure

Pillar 4

The Creative Industries: Ireland as a Centre of Excellence in Media Production

Pillar 5

Unifying our Global Reputation

Creative Ireland definition of Culture

The shared values, patterns of behaviour, customs and forms of expression that characterise different social groups and communities at any given time.

Creative Ireland definition of Creativity

...a set of innate abilities and learned skills: the capacity of individuals and organisations to transcend accepted ideas and norms and by drawing on imagination to create new ideas that bring additional value to human activity.

Participation and access are central to the Creative Ireland vision. Connecting artists and other creators to communities is also essential to realising the vision.

This stated Creative Ireland vision is complementary to Donegal's stated strategic policies and plans. Donegal County Council has

ríthábhachtach chomh maith ealaíontóirí agus cruthaitheoirí eile a cheangal le pobail.

Tá an fhís shonraithe seo ag Éire Ildánach comhlántach do pholasaithe agus pleannána straitéisearcha sonraithe Dhún na nGall. Tá polasaí cultúir agus pleann straitéisearch ag Comhairle Contae Dhún na nGall le fada an lá, arb é an ceann is nua acu Cultúr: Fís Straitéisearch do Sheirbhísí Cultúr 2016–2020. I gcomhthéacs níos leithne Phlean Áitiúil Geilleagrach agus Pobail Dhún na nGall 2016–2022, tá sprioc tosaíochta ann ‘Meas a léiriú ar ár n-acmhainn chultúir agus chruthaitheachta agus í a chothú agus a fhorbairt’. In 2015, d’fhoilsigh an Oifig Fiontais Áitiúil a phlean straitéisearch gníomhaíochta don fhiontraíocht chruthaitheach, is é sin Dún na nGall Cruthaitheach. Ina phlean is deireanaí, Pleann Forbartha Fiontraíochta Áitiúla 2017–2020, tugadh aitheantas do na Tionscail Chruthaitheacha mar cheann dá earnálacha deiseanna gnó. San áireamh i Straitéis Turasóireachta 2017–2020 tá feilte agus imeachtaí Pobail, infraestructúr Cultúir agus Turasóireachta Cultúrtha mar phríomhréimsí fócais agus forbartha. Tá codanna a bhaineann leis an chultúr agus leis an chruthaitheacht san áireamh sna pleannána seo uile, agus i gcinn eile, agus is léiriú iad ar fhís agus ar dhíocas coiteann le ciintíú go bhfuil na codanna seo i gcroílár na forbartha geilleagrái agus pobail i nDún na nGall.

I bhfianaise láthair Dhún na nGall ar imeall na hÉireann agus na hEorpa, agus i bhfianaise na teorann fisicíeach an-ghairid atá aige leis an chuid eile de Phoblaibh na hÉireann (timpeall 11km), tá sé go hiomlán nádúrtha go mbeadh caidreamh dlúth oibre againn le Tuaisceart Éireann, a bhfuil teorainn timpeall 180km againn leis. Tá Comhairle Ceantair Chathair Dhoire agus an tSráthá Báin ag obair ar straitéis nua Ealaíon & Cultúir a fhorbairt agus tugadh cuireadh do chleachtóirí agus do sholáthraithe

long had a cultural policy and strategic plan, most recently *Cultúr: a Strategic Vision for Cultural Services 2016 – 2020*. In the wider context the Donegal Local Economic & Community Plan 2016 – 2022, includes a priority goal of ‘To value, sustain and develop our culture and creative resource’. In 2015 the Local Enterprise Office published its *Creative Donegal* strategic action plan for creative entrepreneurship. Its more recent Local Enterprise Development Plan 2017–2020 identifies the Creative Industries as one of its business opportunity sectors. The Council’s Tourism Strategy 2017–2020 includes Community festivals and events, Cultural infrastructure and Cultural Tourism as key areas for focus and development. All these plans, and others, contain culture and creative elements and represent a common vision and collective drive to ensure these elements are an integral part of economic and community development in Donegal.

Given Donegal’s location at the periphery of Ireland and Europe, and its extremely short physical border with the rest of the Republic of Ireland (c.11km), it is completely natural we should have a close working relationship with Northern Ireland, with whom we share a border of c.180km. Derry City & Strabane District Council are developing a new Arts & Culture strategy and Donegal County Council and local cultural and creative practitioners and providers have been invited to be integral to developing this strategy. This relationship, and the relationship with all others referred to above, as well as with bodies not specifically mentioned such as the education sector, will be extended and developed in the coming years.

In terms of national policy, it is encouraging that *Culture 2025*, Ireland’s first cultural policy, will be delivered through the Creative Ireland programme. Also welcome is the recent announcement that Ireland’s

áitiúla cultúir agus cruthaitheachta a bheith lárnach sa straitéis seo a fhorbairt. Déanfar an caidreamh seo, agus an caidreamh leo siúd uile dá dtagráitear thuas, agus le comhlachtaí eile nach luaitear go sonrach amhail an earnáil oideachais, déanfar é a leathnú agus a fhorbairt sna blianta atá le teacht.

Ó thaobh an pholasáí náisiúnta, is ábhar misnígh é go ndéanfar Cultúr 2025, an chéad pholasáí cultúrtha ag Éirinn, a sheachadadh trí chlár Éire Ildánach. Tá fáilte le cur chomh maith roimh an fhógra le déanaí go ndéanfar dúbailt ar an infheistíocht san earnáil ealaíon agus chultúir sna seacht mbliana amach romhainn. Aithnítear chomh maith sa phleán gníomhaíochta d'fhorbairt tuaithe na hÉireann Fíorú Acmhainneacht na Tuaithe an tábhacht a bhaineann leis an chultúr agus leis an chruthaitheachta i gceantair thuaithe agus tá colún dirithe ar an Chultúr agus an Chruthaitheachta a Chothú i bPobail Tuaithe. Ag leibhéal náisiúnta, is cosúil go n-aithníonn lucht déanta cinntí an ról tábhachtach atá ag an chultúr i mórrán réimsí. Is dea-thuar é seo don am atá le teacht.

investment in the arts and culture sector will double in the next seven years. Ireland's action plan for rural development *Realising our Rural Potential* also recognises the importance of culture and creativity to rural areas with a pillar dedicated to Fostering Culture and Creativity in Rural Communities. At a national level it appears that policy makers recognise the important role that culture has in a range of areas. This bodes well for the future.

Priontáil 3D ag Ceardlann Deartha Chruthaithigh
Grianghraif: Paul McGuckin
3D printing at a Creative Design Workshop
Photograph: Paul McGuckin

5

Luachanna Éire Ildánach sa Dhún na nGall

The Creative Ireland Values in Donegal

LÉIRÍTEAR LUACHANNA ÉIRE Ildánach, is é sin Comhoibriú, Cumarsáid, Pobal, Rannpháirtíocht, Cuimsíú agus Cumhachtú, sa Straitéis seo agus i bpróiseas forbartha na straitéis.

D'ullmhaigh Meitheal Cultúir Éire Ildánach i nDún na nGall an straitéis tar éis roinnt céimeanna, lena n-áirítear athbhreithniú ar pholasaithe agus pleannan nua agus reatha dá dtagraítear i gCuid 4, comhairliúchán le comhaltaí an Choiste um Beartais Straitéiseacha, comhairliúchán poiblí, comhairliúchán le lónraí agus le heagraiochtáil, plé na Meithele Cultúir, cur i láthair don Choiste um Beartais Straitéiseacha agus ansin glacadh Chomhairle Contae Dhún na nGall leis an straitéis.

Is éard atá i Rannóg Cultúir Chomhairle Contae Dhún na nGall ná an tSeirbhís Leabharlann, an tSeirbhís Ealaíon, an tIonad Cultúrtha Réigiúnach, an tSeirbhís Mhúseaim, an tSeirbhís Chartlainne, agus Oifig Oidhreachta Chontae Dhún na nGall. Tá an fhoireann seo ag obair go dlúth lena chéile le breis agus 15 bliana agus mar thoradh air sin, bhí an comhoibriú i measc na seirbhísí i gcónaí dainginthe sa ghnáthbhealach ina n-oibríonn muid, agus bhí sé an-flurasta a chinntíú go mbeidh sé mar bhonn d'obair Mheitheal Cultúir Éire Ildánach. Cuireadh leis an Fhoireann seo ansin chun go n-áireofaí Oifig Scannánaíochta Dhún na nGall, Rannóg na Gaeilge, an Oifig Fiontair Áitiúil, agus an Oifig Caomhnaithe. Is é Comhordaitheoir Éire Ildánach Bainisteoir na Rannóige Cultúir agus tá an Stiúrthóir Corparáideach, Tithíochta agus Cultúr i gceannas ar Mheitheal Cultúir Éire Ildánach.

Tá taithí fairsing ag Meitheal Cultúir Éire Ildánach ar obair a dhéanamh go comhoibrioch le compháirtithe taobh amuigh den eagraíocht agus taobh istigh di. Eadrainn uile tá lónra mór teagmhálacha ann, agus saineolas agus tuiscint fhairsing agaínn ar an earnáil. Tháinig

THE CREATIVE IRELAND values of Collaboration, Communication, Community, Participation, Inclusivity and Empowerment, are reflected in this strategy and in the process of developing this strategy.

The Creative Ireland Donegal Culture Team prepared the strategy following a number of stages including review of recent and existing related policies and plans referred to in Section 4, consultation with Strategic Policy Committee members, public consultation, consultation with networks and organisations, Culture Team discussions, presentation to Strategic Policy Committee and subsequent adoption by Donegal County Council.

Donegal County Council's Culture Division comprises the Library Service, the Arts Service, the Regional Cultural Centre, the Museum Service, the Archives Service and the County Donegal Heritage Office. This team has worked closely together for over 15 years and consequently collaboration amongst services was already embedded in our regular way of working, and could very easily form the basis of the Creative Ireland Culture Team. This Team was then extended to include the Donegal Film Office, Rannóg an Gaeilge, the Local Enterprise Office and the Conservation Office. The Creative Ireland Co-ordinator is the Culture Divisional Manager and the Director of Corporate, Housing and Culture leads the Creative Ireland Culture Team.

The Creative Ireland Culture Team has extensive experience of collaborative working with partners outside the organisation as well as within. Between us we have a huge network of contacts and extensive knowledge and understanding of the sector. New contacts and perspectives however emerged during the public consultation process and underlined the value of holding a public consultation evening

teagmhálacha agus dearthaí nua chun cinn le linn an phróisis comhairliúcháin phoiblí agus léirigh sé seo an luach a bhaineann le hoíche comhairliúcháin phoiblí a réachtáil i ngach ceann de na 5 Cheantar Bhardsacha, le suirbhé ar líne, agus, i gcoitinne, lena chinntíú go mbeadh rannpháirtíocht den chineál is leithne agus ab fhéidir ann sa phróiseas. Ba shoiléir ón túis an dúshlán a bhaineann le hionchais a bhainistiú, agus cuireadh aidhmeanna uaillmhianacha agus an-inchosanta in iúl, agus an fhís acu uile Dún na nGall a fheabhsú mar áit chun cónaí ann, obair ann, agus dul ar cuairt ann.

Ba sheasmhach an rochtain ag leanáí ar dheisceanna i ngach cás, mar a bhí amhlaidh maidir leis an tábhacht a bhaineann lenár dtraidiúin cultúrtha agus oidhreachta, ár dteanga san áireamh. Rinneadh trácht soiléir ar an chumasú sa straitéis agus tá sé le sonrú ann ó thaobh an ghá atá ann le tacaíocht a thabhairt do chleachtóirí cultúr agus cruthaitheachta, lena n-áirítear moil oibre a bhunú, agus ó thaobh an ghá atá ann le hinbhuanaitheacht ár n-infraestructúir reatha cultúr a chinntíú, lena n-áirítear an lónra reatha eagraiochtaí gairmiúla. Bhí béim chomh maith ar na hacmhainní, go háirithe scileanna, atá ar fail nach bhfuil leas iomlán bainte astu fós, sna pobail éagsúla agus iargúla in amanna i nDún na nGall ar pobail iad ina bhfuil fonn mór le ceangal a bheith acu leis an chlár Éire Ildánach agus páirt a ghlacadh ann. Ceann de na dúshláin do chlár Éire Ildánach agus don Mheitheal Cultúir ná riachtanais agus mianta aonair agus coiteanna a thabhairt le chéile leis na hacmhainní atá ar fail.

Thar aon rud eile, tá muid ag iarraidh treo straitéisearch agus comhordaithe fadtéarmach a chinntíú, agus an rochtain is fearr is féidir ar ár gcultúr agus ar ár gcruthaitheachta a chinntíú. Leagadh amach gach ceann de na cuspoírí agus de na gníomhartha i gCuid 6 agus Cuid 7 agus an méid sin á chur san áireamh.

in each of the 5 Municipal Districts, creating an online survey, and generally inviting the widest possible engagement with the process. The challenge of managing expectation was clear from the outset with ambitious and very justifiable aims being well expressed, all with the vision of improving Donegal as a place to live, work and visit.

Access to opportunities for children was consistent across the board, as was the importance of our cultural tradition and heritage including our language. Empowerment was articulated and is reflected in the strategy with the need to support cultural and creative practitioners, including the creation of working hubs, and the need to ensure the sustainability of our existing cultural infrastructure including the current network of professional organisations. There was also an emphasis on the resources, particularly skills, available but as yet not fully tapped into, within the diverse and sometimes remote communities in Donegal and a strong wish to connect with and participate in Creative Ireland. One of the challenges for the Creative Ireland programme and for the Culture Team will be to marry individual and collective needs and wishes with the resources available.

Above all, we want to ensure a long-term strategic and co-ordinated direction and ensure the greatest possible access to our culture and creativity. All of the objectives and actions in sections 6 and 7 are set out with this in mind.

6

Na Tosaíochtaí Straitéisearcha do Dhún na nGall

The Strategic Priorities for Donegal

MAR A TUGADH achoimre air níos luaithe sa doiciméad seo, lorg Meitheal Cultúir Dhún na nGall i leith Éire Ildánach ionchur/aighneachtaí ó mhórán daoine aonair agus eagraíochtaí éagsúla agus breithniodh an t-aiseolas a fuarthas. Cuirreadh san áireamh chomh maith tosaíochtaí straitéisearcha Chomhairle Contae Dhún na nGall agus eagraíochtaí áitiúla agus náisiúnta eile de réir mar a bhaineann siad leis an chultúr, leis an chruthaitheacht agus leis an uilechuimsitheacht.

Tháinig tosaíochtaí áitiúla chun cinn go soiléir ón phróiseas comhairliúcháin agus is iontach cé chomh cosúil atá siad le polasaithe agus tosaíochtaí eagraíochtaí, gníomhaireachtaí agus grúpaí eile. Tá sé beartaithe go ndéanfar na gníomhartha a sainaithníodh sa phlean seo a sheachadadh trí chompháirtíochtaí le daoine eile. Tá na gníomhartha atá sainaitheanta do 2018 leagtha amach thíos i gcuid 7.

AS OUTLINED EARLIER in this document, the Creative Ireland Donegal Culture Team sought and considered input/submissions from many and varied individuals and organisations. Also considered were the strategic priorities of Donegal County Council and other local and national organisations as they relate to culture, creativity, and inclusivity.

Local priorities emerged clearly from the consultation process and are remarkably consistent with the policies and priorities of other organisations, agencies and groups. It is intended the actions identified in this plan will be delivered through partnerships with others. The identified actions for 2018 follow in section 7.

Tosaíocht Straitéisearch 1: Soláthar faisnéise, agus rochtain ar fhaisnéis, a fheabhsú

- 1.1 Iniúchadh agus mapáil a dhéanamh ar an earnáil chultúir agus chruthaitheachta;
- 1.2 Ardán bainistithe acmhainní/comhroinnt faisnéise a bhunú don earnáil chultúir, agus tacaíocht a thabhairt ina leith;
- 1.3 Tairseach chultúrtha ar líne a chruthú don fhaisnéis phoiblí, lena n-áirítear féilire inchuardaithe imeachtaí cultúrtha;
- 1.4 Úsáid teicneolaíochtaí nua a spreagadh ar mhaithe le léirmhíniú an chultúr agus na cruthaitheachta agus ar mhaithe le rochtain a chur ar fáil orthu;
- 1.5 Naisc láidre a fhorbairt le comhlachtaí turasóireachta chun rannpháirtíocht cuairteoirí san earnáil chultúir a mhéadú.

Strategic Priority 1: Improve provision of, and access to, information

- 1.1 To undertake an audit and mapping of the culture & creative sector;
- 1.2 To establish and support a managed resource/information-sharing platform for the cultural sector;
- 1.3 To create an online cultural portal for public information including a searchable calendar of cultural events;
- 1.4 To encourage the use of new technologies in interpreting and accessing culture & creativity;
- 1.5 To develop strong links with tourism bodies to increase visitor engagement with the culture sector.

Éanna Ní Lamhna agus iniúchadh á dhéanamh aici ar ghnáthóig foraoise le leanáit bunscoile agus múinteoirí Grianghraif: Paul McGuckin
Éanna Ni Lamhna explores a forest habitat with primary schoolchildren and teachers
Photograph: Paul McGuckin

Tosaíocht Straitéiseach 2: Rannpháirtíocht san earnáil chultúir agus chruthaitheachta, agus rochtain uirthi, a mhéadú

- 2.1** Taighde lucht éisteachta/féachana a chur i gcrích chun leibhéal agus pátrún rannpháirtíochta cultúrtha a aithint;
- 2.2** Gníomhartha a thionscnamh a fhéachann le lucht éisteachta/féachana nua a fhorbairt agus le rannpháirtíocht na ndaoine atá páirteach ann cheana féin a neartú;
- 2.3** Cláir agus gníomhaíochtaí cultúrtha a spreagadh i gcomhthéacs na sláinte agus na folláine, an dúlra agus an chomhshaoil, na turasóireachta, agus an oideachais;
- 2.4** Chun Clár Féilte* Chomhairle Contae Dhún na nGall a dhaingniú agus a fhorbairt, agus nuair atá acmhainní ar fáil, freagairt do dheiseanna chun féilte agus imeachtaí cultúrtha nua a fhorbairt;
- 2.5** Deiseanna a chur chun cinn chun aitheantas a thabhairt do chultúr saibhir ilchineálach na bpobal nua, agus chun fáilte a chur roimhe sin, agus tacáiocht a thabhairt do phobail nua ó thaobh a gcultúr a chur chun cinn agus a chaomhnú;
- 2.6** Scrúdú a dhéanamh ar mhodh chun an dea-chleachtas, agus tionchar an dea-chleachtas ar shaol cultúrtha an chontae, a aithint agus a admháil;
- 2.7** Spreagadh a thabhairt i leith an méid is mó rannpháirtíochta agus is féidir i scéimeanna reatha maoinithe agus duaiseanna;
- 2.8** Comhairle agus cuidiú a thabhairt do ghrúpaí pobail chun cláir chultúrtha & chruthaitheacha a sheachadadh;

Strategic priority 2: Increase engagement with, and access to, the culture & creative sector

- 2.1** To carry out audience research to identify levels and patterns of cultural engagement;
- 2.2** To initiate actions that seek to develop new audiences and deepen the engagement of those who already participate;
- 2.3** To encourage cultural programmes and activities in the context of health and wellbeing, nature and environment, tourism, and education;
- 2.4** To secure and develop Donegal County Council's Festival Programme* and where resources permit, respond to opportunities to develop new festivals and cultural events;
- 2.5** To promote opportunities to recognise and embrace the rich and diverse culture of new communities and support new communities in promoting and maintaining their culture;
- 2.6** To explore a means of recognising and acknowledging best practice and its contribution to the cultural life of the county;
- 2.7** To encourage maximum participation in existing funding and awards schemes;
- 2.8** To advise and assist community groups in delivering cultural & creative programmes;

* Letterkenny Trad Week, Seachtain na Gaeilge, Bealtaine, Distorted Perspectives, Féile Ealaíon an Earagail, Donegal Folk & Roots Weekend, Seachtain Náisiúnta Oidhreachta, Féile Bá Dhún na nGall agus na gCruach Gorm, Oíche Chultúr, Wainfest.

* Letterkenny Trad Week, Seachtain na Gaeilge, Bealtaine, Distorted Perspectives, Earagail Arts Festival, Donegal Folk & Roots Weekend, Heritage Week, Donegal Bay and Blue Stacks Festival, Culture Night, Wainfest.

2.9 Spreagadh a thabhairt do shaineolaithe oidhreachta, don lucht cruthaitheach agus do gairmithe gnó/riaracháin chun oibriú le chéile ar thionscnaimh chultúrtha;

2.10 Obair a dhéanamh leis an earnáil oideachais agus le hearnálacha eile chun Colún 1 a chur i bhfeidhm, is é sin, Scód a ligean le Cumas na Cruthaitheachta i ngach Leanbh.

2.9 To encourage heritage experts, cultural creatives and business/administrative professionals to work together on culture initiatives;

2.10 Work with the education sector and others to implement Pillar 1 Enabling the creative potential of every child.

Tosaíocht Straitéiseach 3: Tacú le cleachtóirí cultúr

3.1 Fóram a bhunú le haghaidh fhorbairt straitéiseach an chultúir sa chontae tríd an Chomhlacht Forbartha Pobail Áitiúil;

3.2 Tacú le cleachtais agus polasaithe náisiúnta agus réigiúnacha a spreagann forbairt na hearnála;

3.3 Margaíocht na hearnála cultúr agus cruthaitheachta a fheabhsú;

3.4 Nascacht taobh istigh den earnáil a fheabhsú, lena n-áirítear trí lionrá agus rannpháirtíochta cleachtóirí;

3.5 Breithniú a dhéanamh i dtaobh bunú beochantóirí agus léiritheoirí cultúir, tacú le daoine aonair agus grúpaí chun tionscadail chultúrtha a thionscnamh agus cabhrú le hullmhú iarratas ar mhaoiniú;

3.6 Tacú le scéim chun tacáiocht airgeadais a thabhairt dóibh siúd atá páirteach i scéimeanna nó tionscadail chultúrtha phobail;

3.7 Tacú le maoiniú méadaithe ag leibhéal náisiúnta;

3.8 Féachaint le scéimeanna maoinithe áitiúla a chruthú sa chás ina bhfuil riachtanás sainaitheanta ann;

Strategic priority 3: Support cultural practitioners

3.1 To establish a forum for the strategic development of culture in the county via the Local Community Development Company;

3.2 To advocate for national and regional practices and policies that encourage the development of the sector;

3.3 To improve the marketing of the culture & creative sector;

3.4 To improve connectivity within the sector including through networks and engagement of practitioners;

3.5 To consider the establishment of culture animators and producers, to support individuals and groups to initiate culture projects and to help prepare funding applications;

3.6 To advocate for a scheme to financially support those involved in community cultural schemes or projects;

3.7 To advocate for increased funding at national level;

3.8 To seek to create local funding schemes where there is an identified need;

3.9 Cláir oiliúna agus meantóireachta a dhearadh agus a chur i bhfeidhm chun tacú le tionscnamh atá dirithe ar an chultúr;

3.10 Deiseanna foghlama a fhorbairt agus a chur chun cinn, amhail cursaí foirmiúla, cláir ghearra oiliúna agus ceardlanna;

3.11 Scileanna traidisiúnta tógála agus ceardaiochta a choinneáil trí thionscadail bheo, trí phrintiseachtá agus trí dheiseanna fostaochta;

3.12 Tacú le deiseanna méadaithe fostaochta san earnáil chultúir chun tacú le soláthar gníomhaiochtaí cultúrtha;

Tosaíocht Straitéiseach 4: Ár n-ómós áite agus féiniúlachta a chur chun cinn

4.1 Feasacht ar chultúr Dhún na nGall, agus mórtas ina leith, a mhéadú;

4.2 Acmhainn chultúrtha agus chruthaitheach Dhún na nGall a iniúchadh, taighde a dhéanamh uirthi, agus taifeadadh agus cuntas a choinneáil uirthi;

4.3 Léiriú a thabhairt, sa pholasáí agus sa chleachtas a bhaineann le cursaí cultúrtha, ar shuíomh Dhún na nGall mar chontae Teorann, i Réigiún Thiar Thuaidh oiléán na hÉireann, agus ar imeall na hEorpa;

4.4 Teagmháil a dhéanamh le diaspora Dhún na nGall i leith an chultúir & na cruthaitheachta;

4.5 Na traidisiúin a bhfuil ceangal ládir acu le Dún na nGall a chaomhnú agus feasacht a mhéadú ina dtaoibh;

4.6 Tacú leis an dea-chleachtas i dtaca le caomhnú ár gcultúir ábharraigh;

3.9 To design and implement training and mentoring programmes to support culture-led initiatives;

3.10 To develop and promote learning opportunities such as formal courses, short training programmes and workshops;

3.11 To retain traditional building and craft skills through live projects, apprenticeships and employment opportunities;

3.12 To advocate for increased employment opportunities in the culture sector to support the provision of cultural activities;

Strategic Priority 4: Promote our sense of place and identity

4.1 To raise awareness of and generate pride in Donegal's culture;

4.2 To explore, research, record and document Donegal's cultural and creative resource;

4.3 To reflect in cultural policy and practice, Donegal's position as a Border county, in the North West Region of the island of Ireland, and on the periphery of Europe;

4.4 To communicate with the Donegal diaspora on culture & creativity;

4.5 To conserve and raise awareness of the traditions that are strongly associated with Donegal;

4.6 To support best practice in the preservation of our material culture;

4.7 Creat a fhobairt chun tacú le bailiú agus le caomhnú taifeadtaí ceoil thraigisiúnta agus béaloidis;

4.8 Iniúchadh a dhéanamh ar an fhéidearthacht a bhaineann le scéim 'Oidhreacht sa Phobal' a bhunú chun an oidhreacht agus traidisiúin áitiúla a chaomhnú;

4.9 An tábhacht a bhaineann lenár n-oidhreacht fhoirgnithe a chosaint agus a chaomhnú a chur chun cinn;

4.10 Clár Laethanta Oscailte a bhunú chun oidhreacht fhoirgnithe agus cultúr foirgnithe an chontae a chur chun cinn;

4.11 Na príomhimeachtaí inár stair a chomóradh agus tacú le grúpaí pobail comóradh den sórt sin a dhéanann go háitiúil;

4.12 Meas a léiriú ar úsáid na Gaeilge agus úsáid na Gaeilge a chaomhnú, a chur chun cinn agus a mhéadú.

4.7 To develop a framework to support the gathering and preserving of recordings of traditional music and oral traditions;

4.8 To investigate the possibility of establishing a 'Heritage in the Community' Scheme to preserve local heritage and traditions;

4.9 To promote the importance of protecting and conserving our built heritage;

4.10 To establish an Open House programme to promote the county's built heritage and culture;

4.11 To commemorate key events in our history and support community groups to do so locally;

4.12 To value, preserve, promote and increase the use of the Irish language.

Tosaíocht Straitéiseach 5: Infraestructúr cultúrtha a fheabhsú agus eagraíochtaí straitéiseacha a chomhdhlúthú

- 5.1** Feasacht ar scéimeanna maoinithe a d'fhéadfadh an t-infraestructúr reatha a fheabhsú, agus an leas a bhaintear astu, a uasmhéadú;
- 5.2** Tacú le hionaid chultúrtha maoinithe faoin Scéim reatha Ealaíon & Caipitil Chultúrtha (ACCESS);
- 5.3** Tacú le gníomhaireachtaí áitiúla agus Stáit chun oibriú le chéile ar mhúnlá inbhuanaithe d'ionaid chultúrtha atá ann cheana féin;
- 5.4** Tacú le moil chruthaitheachta, ‘moil satailíte’ féideartha nó cnuasaigh a bhunú a bheadh ag oibriú mar chomharchumann chun acmhainní, scileanna agus costais a chomhroinnt;
- 5.5** Scrúdú a dhéanamh ar athúsáid foirgneamh stáiriúil/folamh ar mhaithe le gníomhaíochtaí cultúrtha agus spreagadh a thabhairt ina leith sin;
- 5.6** Scéim dreasachta a bhunú chun foirgnimh dhúchasacha a chaomhnú;
- 5.7** Creat a dhréachtú chun treoir a chur ar fáil i leith comharthaí agus conairí áitiúla a fhorbairt;
- 5.8** Scrúdú a dhéanamh maidir le comhaontú maoinithe píolótach a bhunú i nDún na nGall trína ndéanfadh an rialtas áitiúil agus an rialtas náisiúnta, i gcomhar lena chéile, tacaíocht a thabhairt do lón airithe eagraíochtaí áitiúla cultúr faoi bhainistiú proifisiúnta.

Strategic Priority 5: Enhance cultural infrastructure and consolidate strategic organisations

- 5.1** To ensure maximum awareness and uptake of funding schemes that could enhance existing infrastructure;
- 5.2** To support cultural venues funded under the current Arts & Culture Capital Scheme (ACCESS);
- 5.3** To advocate for local and state agencies to work together on a sustainable model for existing cultural venues;
- 5.4** To support the establishment of creative hubs, possible ‘satellite hubs’ or clusters working as a co-operative to share resources, skills and costs;
- 5.5** To investigate and encourage the re-use of historic/vacant buildings for cultural activities;
- 5.6** To establish an incentive scheme for the conservation of vernacular buildings;
- 5.7** To draft a framework to provide guidance on developing local signage and trails;
- 5.8** To explore the establishment of a pilot funding agreement in Donegal whereby local and national government would jointly support a core of professionally managed, local, culture organisations.

Ag déanamh tuiodóireacht rópa ar theachín ar an tSrath Bhui, Gleann Cholm Cille
Grianghraif: Greg Stevenson
Rope thatching a cottage in Straboy, Glencolmcille
Photograph: Greg Stevenson

7

Na Tosaíochtaí Straitéiseacha do Dhún na nGall

Implementation in 2018

1. Iniúchadh cultúrtha a reáchtáil, agus mapáil san áireamh;
  2. Tús a chur le clár taighde agus forbartha lucht éisteachta/féachana;
  3. Comhordú a dhéanamh ar chlár imeachtaí do Bhliain Eorpach na hOidhreachta Cultúrtha;
  4. Clár imeachtaí cuí a sheachadadh do Bhliain na Gaeilge;
  5. Pleananna do chomóradh Colmcille 2021 a mheas;
  6. Comhdháil don diaspóra a eagrú;
  7. An clár scríbhneoireachta cruthaithí Fighting Words a phíolótú;
  8. Duaiseanna agus scéimeanna maoinithe a shainainthí agus an rannpháirtíocht is mó agus is féidir a spreagadh;
  9. Scrúdú a dhéanamh maidir le scéim maoinithe píolótach d'eagraíochtaí straitéiseacha;
  10. Cur chuige inbhuanaithe i leith chlár fhéilte Chomhairle Contae Dhún na nGall a shainainthí.
1. Conduct cultural audit including mapping;
  2. Commence audience research & development programme;
  3. Co-ordinate local European Year of Cultural Heritage events programme;
  4. Deliver an appropriate Blian na Gaeilge events programme;
  5. Scope out plans for Colmcille 2021 commemorations;
  6. Organise diaspora conference;
  7. Pilot Fighting Words creative writing programme;
  8. Identify awards and funding schemes and encourage maximum participation;
  9. Investigate pilot funding scheme for strategic organisations;
  10. Identify a sustainable approach to Donegal County Council's festival programme.

creative.ireland.ie

Clár Éire Ildánach
Creative Ireland
Programme
2017–2022

